

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

DIRECTOR : D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR : I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

e an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Străinătatea : 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUCURESCI6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6
Vis-à-vis de Palatul Justiției

S U M A R

Despre accidente de uvrierilor și responsabilitatea patronilor, de d. St. Stătescu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ :

Înalta Curte de Casație și Justiție, secțiuni unite : Costache Grigoriu cu Ludovik Ioseck.

Idem : Elias I. Cohen cu C. C. Steriu și I. Machedon.

Curtea de apel din Galați, s. II : Ludovik Ioseck și Costache Grigoriu.

Tribunalul județului Dolj, s. I : Iosif Igirășeanu cu Ministerul de Finanțe.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ :

Tribunalul corecțional din Bar-sur-Seine : H... et F... cu Minist. Public.

DESPRE ACCIDENTELE UVRIERILOR

și

RESPONSABILITATEA PATRONILOR

Sub acest titlu se poate trata atâtea chestiuni, și așa de întinse, că fără îndoială nu în cadrul unui articol de jurnal judiciar ar fi posibil a se desvolta; — Chestiunea uvrieră, izvor nesecat și nesecabil din punctul de vedere social, juridic și chiar religios, a fost deja onorată de atențiunea atâtor savanți, descrisă și subliniată cu atâta măiestrie, că de sigur puțin, ca să nu dicem că nimic nu a mai rămas nou de spus asupra acestei chestiuni.

Dacă însă în lumea mare în Europa civilisată, ca și în continentul vecin soarta și situațiunea uvrierului este deja cunoscută, studiată și judecată, la noi ca și în toate țările de creațiune recentă, această chestiune ca atâtea altele, apare ca un lucru nou, ca o teorie de cercetat, ca un subiect în privința căruia este a se broda, este a se discuta;

Cuvântul chiar de uvrier, cuvânt generic, corespunzător în românește cu acela de «lucrător» arată prin el singur că îmbrățișează întreaga activitate omenească, și de aci este lesne de înțeles imensitatea terenului pe care stă plantată această

chestiune pe care unii au protejato, alții au neglijat și atâtea au exploatat.

La noi fără îndoială, țară eminentă agricolă, contingentul cel mare al clasei muncitoare 'l da populația rurală, cu toate acestea prin introducerea fabricelor în orașe, cum și prin începerea exploatarea substanțelor minerale din sânul pământului, această nouă clasă de uvrieri a început să ia naștere, a început să existe, și numai acestei de a doua categorii de lucrători se datorește faptul, că vedem și la noi formându-se și mișcându-se ideile sociale, în favoarea muncitorului;

Este de sigur o operă socială, opera bine-făcătoare, o operă necesară, înființarea de grupări, cluburi, sau societăți ale muncitorilor, înființarea unui partid numit socialist, care să lupte prin toate mijloacele întru a dobândi cât mai multe avantagii pentru uvrier, ușurându-i și ameliorându-i pozițiunea cât mai mult; — Deja din secolul care a trecut, dar mai ales în acela în care trăim, clasa uvrieră a cucerit și de sigur va mai cuceri încă mari drepturi, de oare-ce căile ce i se pun la dispozițiune prin legile care ne guvernează, 'i asigură un drum facil și o isbândă sigură întru a 'și atinge scopul ce în mod onest și corect 'i poate fi permis a atinge; — Nimeni deci dintre acei cari sunt animați de sentimentul sfânt al dreptății; nici unul dintre acei care privesc la această chestiune cu o adevărată desinteresare materială și personală, dar cu cea mai deservită atențiune pentru bunul mers al ordinii și moralei publice, nici unul dintre aceștia, nu pot de cât să sprijine chestiunea muncitorului, în limitele în care ca ori-ce parte slabă, el are nevoie de ajutor, merită a i se acorda o bună voitoare și dreaptă protecțiune; uvrierul prin natura pozițiunii sale este expus să sufere nedreptate, din care profită cu aviditate cel puțernic în contact cu care se găsește;

Unul dintre multele neajunsuri de cari suferă clasa uvrieră în genere, una dintre acele rele care a format tot-d'a-una platforma după care s'a

debitat în toți timpii și în toate statele, diversele propagande în interesul cauzei respective, cea mai de căpetenie dacă nu chiar unica bază pe care se fondează toată această discuțiune, este rivalitatea de interese între uvrier și patron; — Acela care în prima linie are interes să asuprescă pe lucrător, fie obligându-l să muncească mai mult, fie plătindu-l mai puțin, este patronul în serviciul căruia se angajează muncitorul; — O luptă, și o luptă continuă se incinge și se perpetuă între dênșii, fie-care împins de gândul de a trage cel mai mare folos, și de aci profitul unuia formează paguba celui alt, îmbogățirea unuia sărăcirea celui alt; — În această luptă însă, luptă care pentru uvrier se transformă într-o adevărată luptă pentru existență, necesitatea de a-și procura, prin forța muncii sale dilnice, existența sa și a lor săi, l'reduce pe acesta într-o poziție de inferioritate incontestabilă față de adversarul său, și de aci este ușor de înțeles că în tot-d'a-una uvrierul este cel învins, sau cel puțin în marea majoritate a cazurilor patronul și impune voința și condițiunile sale; — Din această împrejurare în toate părțile, cauza uvrieră a fost îmbrățișată de toate spiritele înzestrate de sentimentul umanității, și tot-d'a-una propaganda socialistă a fost bine venită, întru cât nu a atins limitele absurdului, ale exagerațiunei sau ale mijloacelor ilegale;

Lupta este inegală, fără îndoială, însă de aci iarăși nu trebuie să cădem în păcatul contrariu, și căutând a compătimi fără limită pe o parte, să alunecăm pe nesimțite comițând injustiție în a apăsa pe cea-laltă; -- Patronul, nu este asemenea el însuși în tot-d'a-una și în toate casurile, un adevărat speculator fără scrupul, un spoliator nerușinat față de uvrierul său; — Printr'aceasta că e mai bogat, printr'aceasta chiar că este mai în măsură de a rezista presiunilor urgente, nu trebuie să-l facem să cedeze în toate casurile, față de uvrier și să-l dăm tot-d'a-una dreptate acestuia, condamnând pe patron; — O justă măsură, do-vada adevăratei justiții, câtă să se impună, și în această questiune poate mai mult ca în oricare alta;

Dar iatăne deja aproape să eșim din cadrul subiectului de care ne am propus de a trata de astă dată, dacă nu chiar că am depășit puțin acest cadru, fără însă să fi pierdut din vedere ținta la care voiam a ajunge; — Intr'adevăr:

Unul din punctele marcante, care se desemează cu o culoare deosebită, în sfera în care contractul dintre uvrier și patron este circumscris; — Unul din acele puncte asupra căruia raporturile întredênșii devin din cele mai interesante, și la care ambi au o egală necesitate de

protecție, de deosebită atenție, de justiție chiar, este acela privitor la accidentul suferit de uvrier și la răspunderea ce incumbă patronului cu privire la acest accident; — Este questiunea privitoare la gradul până la care nenorocirea unuia trebuie să apese și asupra celui alt;

Enunțată numai această questiune, ea se învederează de sine cât de mult este necesar un esamen minuțios de fapte și de circumstanțe, de prudență sau de negligență, de inteligență sau de nedestoinicie fie a unuia fie a celui-alt; — Și de aci ne apare într-o lumină clară cât de grea este misiunea celui chemat a se pronunța despicând cu fineța necesară, diversele nuanțe ale diferitelor responsabilități care se înlanțuesc așa de strâns și atât de complicat;

Un uvrier se rănește în exercițiul serviciului pentru care este angajat, accidentul costă une-oră chiar viața individului, este oare în ceva responsabil patronul, față de acest fapt? — Dacă da, în ce limite și pe ce considerațiuni?

De câte ori nu am avut, fie-care ocaziunea de a vedea prin jurnale, uni dintre noi chiar prin rapoarte oficiale: că la puțul de păcură din o localitate oare-care, un uvrier a fost ucis prin exploziunea întâmplată; — Că la mașina de treerat a cutărui cultivator, lucrătorul care era întrebuințat la introducerea snopului în coșul batotoei, a avut mâna prinsă în mecanism și făcut incapabil de a munci pe tot restul vieții sale; — Că în atelierul unei instalațiuni s'a ucis sau rănit atâți lucrători prin exploziunea mașinei, sau prin sărirea de la locul ei a unei piese a cărei funcționare consistă într-o învîrtire vertiginoasă; — Și cu toate astea puține din aceste fapte sunt imputate patronului și încă și mai puține au format până astă-ăzi obiectul unei discuțiuni în justiție; — Rare ori patronul, din propria sa inițiativă a venit în ajutorul victimei accidentului sau familiei sale, foarte rar asemenea o cerere în daune a fost adusă în justiție; — Și este natural: Patronul nu se poate desbrăca singur și benevol de o sumă oricât de mică în favoarea păgubașului, numai din motive de umanitate; — Uvrierul de altă parte nu dispune nici de timp nici de mijloacele necesarii, ca să se înjuge la carul greu al unei reclamațiuni în justiție, și care e uvrierul care să îndrăznească a se lua la o astfel de luptă cu adversarul său?

Iată cum se face că procese de această natură apar rar, formând evenimente în analele judiciare; — La noi, Înalta Curte a avut să se pronunțe de abia acum câte-va zile, și aceasta în secțiunii unite, asupra plângerii unei uvriere minore care și-a pierdut o mână la o mașină pe lângă care era însărcinată de patronul său ca să

lucreze;—Era pentru prima oară, pe cât am putut cerceta, că questia aceasta forma obiectul unui recurs la Inalta Curte, nu cunosc dacă Curțile de apel sau cele-lalte instanțe judecătorești au fost alte ori sesizate, și care a fost criteriul după care au dat soluțiunea acestei questiuni;—Din peripecțiile însă prin care a trecut procesul înaintea Inaltei Curți, și din motivul de casare pe care secțiunile unite a primit recursul, se învederează clar care este teoria de aplicat în această materie, care este regula după care avem să ne conducem în judecarea acestor procese;

Curtea de apel apăraseră pe patron de orice responsabilitate, negăsindu-și nimic de imputat, pentru a-l putea condamna la daune față de victima acestui accident; Această Curte adoptase modul de apărare al patronului, care susținea: că lucrătorea nu avea altă întrebuintare, în fabrica sa de paste făinoase, de cât: de a pune pe o masă pasta brută și a o împinge cu un lemn până la cele două valzuri superpuse, care apucându-o între ele, prin rotațiunea lor, o pregătea fabricațiunei la care era destinată;—Or, adăogă patronul, cine este de vină că lucrătorea în loc de a urma instrucțiunile date și a se sevră de acel instrument, destinat a evita accidentul, dânsa a făcut uz de propria sa mână, din care cauză i s'a sdrobot acest membru al corpului său? Dânsa deci să-și impute propriei sale imprudențe accidentul de care se plânge.

Inalta Curte, însă, pare a adopta prin a sa decisiune, regulile stabilite de jurisprudența francesă și anume: că patronul nu scapă de răspundere de cât atunci când din partea sa a luat toate precauțiunile necesare și de natură a evita accidentul;—Că imprudența uvrierului nu constituie pentru acesta o piedică la dreptul de a recurge în daune contra patronului, de cât atunci când imprudența lui este *singura* cauză a accidentului;—Că prin urmare, chiar în caz de culpă vedită din partea uvrierului, dacă din desbaterile afacerii rezultă că și patronul este în ceva vinovat de insuficiența măsurilor de prevențiunea accidentelor, sau de o nedestoinică supraveghere ca instrucțiunile sale să fie strict păzite, el este în culpă, și ca atare răspunde de daune față de victima accidentului;—Că deci este a se pune în cumpănă atât imprudența unuia cât și a celui-lalt, a se aprecia întru cât una influențează asupra celei-lalte, și în tot cazul, ori cât de mare ar fi vinovăția pacientului, acesta poate să atenueze, în nici un caz însă nu poate să suprimă pe aceea a stăpânului fabricii;—Că în fine, și acesta era cazul în speță, atunci când se face uz de uvrieri minori, care din cauza frăgezimei

vârstei lor sunt printr'aceasta chiar mai mult porniți a comite imprudențe, patronul este ținut să răspundă chiar în caz când accidentul este *numai* rezultatul imprudenței minorului;— Când un patron admite un copil în fabrica sa, zice Laurent vol. 20, p. 518, No. 488, nu poate să i ceară prudență, fiind-că aceasta ar fi a-i cere imposibilul; din potrivă, în asemenea caz patronul se angajază a fi prudent în locul uvrierului, și deci el răspunde de ori-ce accident întâmplat și în ori-ce împrejurări, rămâne numai de apreciat quantumul daunei;

Iată în adevăr, exacta și dreapta măsură de aplicat în materie;— Cu acest sistem se garantează atâtea ființe care din cauza lipsei de asistență se expun, primind un travaliu de multe ori cu pericolul vieții, dar de atâtea ori, și aceasta e și mai dureros, cu slujirea lor pentru toată viața;— Patronului se cuvine a i se pune o cât de mare răspundere, căci lui îi este mai mult posibil a alege și pe lucrători, și a pune în serviciu unelte și mașini prevăzute de toate garanțiile necesare contra ori-cărui accident;

Din potrivă, necesitatea de a-și procura cu orice chip mijloacele de existență;— Mulțimea clasei uvriere, și prin urmare greutatea de a se plasa, și dificultatea de a-și procura chiar strictul necesar, sunt atâtea cauze care împinge pe cel în mizerie să se angajeze în cele mai grele condițiuni și chiar cu cele mai veditate pericole pentru dânsul;

Inegalitatea aceasta, trebuie să fie măsura de cumpănă, cu care judecătorul cată să se servească în resolvarea unor așa de delicate și tot atât de mari questiuni aduse înaintea sa;

În speranța că facem un adevărat serviciu, nu numai membrilor corpului nostru judiciar, aducându-le la cunoștință, felul în care Inalta Curte înțelege a aplica art. 998 și 999 din Codul civil în această materie;— Nu numai patronilor care se pot crede surprinși la ziua judecării vându-se condamnați a suporta consecințele unor fapte, în privința cărora se deprinseseră de mult timp a nu le acorda de cât recompensa unor regrete, și acelea une-ori date cu multă economie;— Dar mai ales, și în deosebire, am crezut că vom servi, în destul și în mod just, pe aceia dintre muncitori, sau pe cei care urmăresc și se interesează de soarta lor, că atunci când uvrierii sunt victima unui accident, au alt drept și că pot să dică alt-ceva, de cât că: așa i-a fost soarta, sau așa a vrut Dumnezeu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Sect.-Unite

Audiența de la 11 Mai 1900

Președinția D-lui C. E. SCHINA, Prim-Președinte

Costache Grigoriu cu Ludovik Ioseck

Patron. — Lucrător. — Fabrică. — Accidente. — Datoria patronului. — Faptul de a pune să lucreze copii la aparate ce pot da loc la accidente. — Responsabilitatea patronului, în cas de accident, chiar dacă a luat măsuri de siguranță și a făcut recomandări acelor copii. — (Art. 999 din Codul civil).

Patronul este dator să ia toate măsurile de siguranță pentru lucrătorii săi, mai cu seamă când întrebuințează copii cari nu au experiența necesară și prudența ce se cere la o lucrare ce nu este scutită de pericol.

Faptul în sine de a pune copii să lucreze la mașini și aparate a căror întrebuințare poate da naștere, — dacă nu se iau toate precauțiile necesare, — la accidente, constituie o imprudență din partea patronului, independent de măsurile de siguranță ce va fi luat și recomandările ce va fi făcut acelor copii, întru cât din cauza vârstei lor, copiii nu-și pot da seamă, în de ajuns, de pericolul ce-i amenință dacă nu se țin de acele recomandări.

Așa dar, imprudența patronului de a întrebuința copii la mașini și aparate al căror us nu e scutit de pericol, face pe patron răspunzător de orice accidente s'ar întâmpla acelor copii.

Decisiunea 7/900. — Casată decisiunea Curței de apel din Galați, secția II No. 201/99, în urma recursului făcut de Costache Grigoriu în proces cu Ludovik Ioseck.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut de d-l consilier Gr. M. Buiuciu;

Pe d-nii avocați Em. Porumbaru și I. Păunescu din partea recurentului Costache Grigoriu, în desvoltarea motivelor de casare;

Pe d-l Vasile Lascăr din partea intimatului Ludovik Ioseck în combateri, și

Pe d-l procuror de secție St. Stătescu, în concluziuni.

Deliberând,

Asupra motivului II de casare:

«Curtea comite un exces de putere. Patronul e dator orî de câte orî întrebuințează minori în fabrică să țină compt de ușurința vârstei și să nu-i pună la lucrări periculoase, la lucrări cu mașini care pot da naștere la rupere de mâini. Nu trebuie să se ceară unui copil, o prudență care nu e de vârsta lui.

«Principiul că patronul trebuie să îngrijească de siguranța lucrătorului ce întrebuințează și că în cas contrariu e răspunzător chiar de accidentele întâmplate prin vina lucrătorilor, se aplică cu mai multă severitate, când e vorba de copii.

«Patronii trebuie să țină seamă de in experiența și de

ușurința copiilor și să-i apere chiar de accidentele, care se pot întâmpla din cauza lor.

«Curtea a violat acest principiu, comițînd ast-fel un exces de putere».

Avînd în vedere decisia supusă recursului din care rezultă că copila Ecaterina, fiica recurentului Costache Grigoriu, în vîrstă de 14 ani, fiind tocmită ca lucrătoare la fabrica de paste făinoase a lui Ludovik Ioseck, intimat aî, cu însărcinarea de a pune pastă sub presă, într'o ți cilindru presă i-a apucat mîna și i-a zdrobit-o așa în cât a rămas privată de usul acelei mîini pe toată viața; că părintele reclamînd, trib. de Covurlui a condamnat pe stăpînul fabricei la 5000 de lei despăgubiri;

Că Ioseck făcînd apel, Curtea reformează sentința trib. și apără pe Ioseck de orî-ce despăgubiri, răspunzînd reclamantului, care, pentru a deduce responsabilitatea patronului, se bazează pe faptul că el a întrebuințat în fabrica sa o copilă minoară, fără nici o experiență, că întrebuințarea unei minoare într'o fabrică de paste nu constituie nici o imprudență, de vreme ce regulamentul industriilor insalubre, între care se numără și fabrica de paste a lui Ioseck, permite angajarea lucrătorilor de 14 ani;

Avînd în vedere că rezultă din principiile generale în materie de responsabilitate, și în special din art. 999 din C. civ., că patronul este dator să ia toate măsurile de siguranță pentru lucrătorii săi, mai cu seamă când întrebuințează copii cari nu au experiența necesară și prudența ce se cere la o lucrare ce nu este scutită de pericol;

Că afară de aceasta, faptul în sine de a pune copii să lucreze la mașini și aparate a căror întrebuințare poate da naștere, dacă nu se iau toate precauțiunile necesare, la accidente, constituie o imprudență din partea patronului, independent de măsurile de siguranță ce va fi luat și recomandările ce va fi făcut acelor copii, întru cât din cauza vârstei lor, copiii nu-și pot da, în deajuns, seamă, de pericolul ce-i amenință dacă nu se țin de acele recomandări;

Că dar, imprudența patronului de a întrebuința copii la mașini și aparate al căror us nu e scutit de pericol, face pe patron răspunzător de orî-ce accidente s'ar întâmpla acelor copii;

Că așa fiind, rău Curtea de apel a respins pretențiunile recurentului și a declarat pe Ioseck, patronul fabricei, nerăspunzător de nenorocirea întîmplată copilei reclamantului pe motiv că regulamentul industriilor insalubre permite întrebuințarea copiilor de 14 ani, și deci motivul învocat este întemeiat;

Pentru aceste motive și fără a mai discuta cele-lalte motive, Curtea în unire cu concluziunile d-lui procuror de secție St. Stătescu, casează, etc.

Audiența de la 11 Mai 1900

Președinția D-lui C. E. SCHINA, Prim Președinte

Elias I. Cohen cu C. C. Steriu și I. Machedon

Urmărire imobiliară. — Ordonanță de adjudecare. — Cine poate face recurs contra ei. — Recurs făcut de un creditor ipotecar ce nu a figurat la fond. — Admisibilitate. — (Art. 559 și 506 din Proc. civilă).

Pot face recurs, în contra unei ordonanțe de adjudecare, debitorul urmărit, creditorii săi ori-ce altă persoană interesată, fie că au figurat sau nu înaintea instanței de urmărire, de oare-ce, prin înserarea afișelor și publicațiilor în Monitorul Oficial, aceste persoane fiind puse în cunoștința urmăririi și chemate a se prezenta la tribunal, instanța de urmărire este legată și față cu dînsii, și deci pot face recurs contra ordonanței de adjudecare, chiar dacă nu s'au prezentat și n'au luat concludii înaintea instanței de urmărire, în acest caz rămânînd întreagă chestiunea dacă ei pot sau nu să invoace cutare sau cutare mijloc de casare, omisso medio.

S'a ascultat: d-l avocat C. Gh. Ioan din partea intimatului C. C. Steriu asupra incidentului de inadmisibilitatea recursului, și

D-l avocat N. Mitescu din partea recurentului Elias I. Cohen în combateri.

Deliberând,

Asupra incidentului de neadmisibilitatea recursului ridicat de partea intimată și bazat pe faptul că recurentul nu a figurat în proces înaintea instanței de fond;

Avînd în vedere că după art. 559 Pr. civilă, sunt în drept a face recurs, în contra ordonanței de adjudecare, debitorul urmărit, creditorii săi ori-ce altă persoană interesată, fără ca acest text de lege să facă vre o deosebire dacă aceste persoane au figurat sau nu înaintea instanței de urmărire;

Considerând că, de altminterlea, persoanele ce după sus menționatul text de lege au dreptul de a face recurs, sunt puse în cunoștință de urmărire și chemate a se prezenta la tribunal, întru cât art. 506 al. 3 Pr. civilă prescrie că afișele și publicațiunile — afișe și publicațiuni ce se aduc la cunoștința tuturilor prin înserarea lor în Monitorul Oficial, — trebuie să coprindă somațiunea către toți aceia care ar pretinde vre-un drept de proprietate, uzufruct, servitute, chirie, privilegiu, ipotecă, etc., ca înaintea adjudecării să se prezinte la tribunal spre a-și arăta pretențiunile lor;

Că dar, față de toate aceste persoane, instanța de urmărire este legată și deci dînsii fiind chemați înaintea instanței de fond, pot face recurs în contra ordonanței de adjudecare chiar dacă n'au luat concludii în instanță; în acest caz rămânînd întreagă chestiunea dacă ei pot sau nu să invoace cutare sau cutare mijloc de casare, omisso medio;

Că dar, în speță, fiind constant și netăgăduit nici chiar de partea intimată, că recurentul este creditor ipotecar al imobilului urmărit, era în drept a face recurs în contra ordonanței de adjudecare și deci urmează ca recursul de față să fie declarat admisibil;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge incidentul de neadmisibilitatea recursului, etc.

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI, Secția II

Audiența de la 6 Octombrie 1899

Președenția D-lui E. G. ECONOMU, Președinte

Ludovik Ioseck și Costache Grigoriu

Decisiunea civilă 201

Patron. — Lucrător. — Fabrică. — Accident. — Obligația patronului de a despăgubi pe lucrătorul victimă a accidentului. — De unde isvorăște această obligație. — Contract. — Locație. — Când este responsabil patronul. —

Greșala sau imprudența lucrătorului. — Dacă în asemenea caz patronul este răspunzător. — Lucrător minor. — Neresponsabilitatea patronului.

Obligația patronului de a despăgubi pe lucrător pentru accidentele întemplate în serviciul său isvorăsc din contractul încheiat între patron și lucrător, prin care lucrătorul închiriaza serviciile sale patronului, și, pe baza acestui contract, patronul este presupus în culpă ori de câte ori nu va dovedi că el și-a îndeplinit obligația ce avea față de lucrător, aceea de a lua toate măsurile necesarii pentru a preîntâmpina pericolele, și că accidentul s'a întemplat din greșala sau din imprudența lucrătorului său din cas fortuit.

Ast-fel când se constată că patronul a luat toate măsurile necesarii pentru a preserva pe lucrătorii fabricii sale de accidente, și că un accident întemplat unui lucrător se datorește greșalei sau imprudenței acelui lucrător și fără nici o culpă din partea patronului, în asemenea cas patronul nu poate fi responsabil de nici o daună, chiar dacă lucrătorul a fost minor, când regulamentul industriilor de categoria acelei fabricii permite întrebuințarea minorilor.

Curtea,

Ascultând pe d. avocat Gamulea din partea lui Ioseck în dezvoltarea motivelor de apel;

Pe d. adv. I. Păunescu în combateri, și

Pe d. procuror de secție G. Drăghici în conclusioni, fiind minori în cauză.

Deliberând,

Asupra apelurilor, conexe, făcute de Ludovik Ioseck și de Costache Grigoriu în calitate de părinte al minorei sale fice Ecaterina, în contra sentinței tribunalului Covurlui, secția II No. 74/99;

Avînd în vedere că prin această sentință s'a admis în parte acțiunea intentată de Grigoriu și s'a condamnat Ioseck să-i plătească 5000 lei daune provenite din faptul că Ioseck care are o fabrică de paste făinoase în acest oraș, în această fabrică avea angajată ca lucrătoare pe fata Ecaterina C. Grigoriu, în etate de 14 ani, care pe când lucra la lucrul ce-i se încredințase i s'a prins mîna în mașină și i s'a stricat cu deservire, din care cauză nu se mai poate servi cu ea;

Avînd în vedere că Ioseck, prin apelul său, cere să fie apărut de ori-ce condamnățiune, iar Grigoriu prin apelul lui pretinde să i se acorde întreaga sumă de 10000 lei reclamată la prima instanță;

Considerând că, în drept, între patron și lucrător se încheie un contract prin care lucrătorul închiriaza serviciile sale patronului; Din natura acestui contract rezultă pentru patron două obligații: 1) de a plăti prețul convenit; 2) de a garanta lucrătorului siguranța vieții, luând toate măsurile necesarii pentru a preîntâmpina ori-ce pericol inerent lucrării ce i se încredințează. În acelaș timp și lucrătorul, la rîndul său, este dator a nu face iluzorii precauțiunile și măsurile de ordine luate în acest scop de patron;

Că astfel fiind, obligația patronului de a despăgubi pe lucrător, pentru accidentele întemplate în serviciul său, isvorăște din contract;

Că pe baza acestui contract patronul este presupus în culpă ori de câte ori nu va dovedi că el și-a înde-

plinit obligația ce avea față de lucrător, de a lua toate măsurile necesare pentru a preîntâmpina pericolele, și că accidentul s'a întâmplat din greșală, imprudența lucrătorului său cas fortuit ;

Considerând în specie că Ioseck susține că a luat toate măsurile cerute pentru a evita orî-ce accident de asemenea natură, și că accidentul s'a întâmplat din greșeala lucrătoarei, iar spre a dovedi acest lucru a invocat proba testimonială, care s'a și admis prin jurnalul No. 1184/99 ;

Considerând că din depunerile martorilor invocați de ambele părți, rezultă că lucrul la care a fost ocupată minoara Ecaterina când i s'a întâmplat accidentul, este acela de a pune pasta făinoasă sub presă ; Această operație se efectuează prin mijlocul unei mașini la care lucrează două lucrătoare, câte una de fie-care parte, mașină care este compusă din un vals (cilindru) așezat la mijlocul unei mese pe care se pune pasta făinoasă de către lucrătoare, și se împinge sub vals de către fie-care lucrătoare la rîndul ei, pentru a fi presată ; în momentul ce pasta ajunge sub vals lucrătorea 'l pune în mișcare prin o pedală așezată dedesupt ; prin această pedală mașina poate fi mișcată înainte și înapoi ;

Considerând că din depunerile acelorăși martori mai rezultă că deasupra mesei pe care se pune pasta, și în fața valsului de ambele părți, există o placă de tînichie pusă în scopul de a împedica contactul mînei lucrătoarelor cu valsul. Se mai constată că mașina are un aparat de scîndură cu care se împinge pasta sub vals, și că patronul a dat instrucții că tot-deauna lucrătorele să întrebuințeze acest aparat la împingerea pastei, iar nu mîna, cu toate acestea lucrătorea Ecaterina Grigoriu, în momentul când i s'a întâmplat accidentul a împins pasta cu mîna ;

Că astfel fiind, se constată că Ioseck a luat toate măsurile necesarii pentru a preserva pe lucrătorele fabricii de accidente, și că accidentul întîmplat minoarei Ecaterina se datorește propriei sale imprudențe de a nu fi utilizat aparatul de scînduri conform instrucțiilor și mai cu seamă din nesocotința sa de a fi împins pasta chiar cu mîna, însă așa de adînc, în cât ia intrat pe sub tabla de siguranță, pusă acolo tocmai în scopul de a evita contactul mînei cu valsul, din care cauză a ajuns până la vals, prin urmare, acest accident s'a întîmplat din greșeala lucrătoarei și fără nici o culpă din partea patronului ;

Că în asemenea cas, conform principiului mai sus stabilit, patronul nu poate fi responsabil de nici o daună ;

Că nu se poate face o culpă lui Ioseck din faptul că lucrătorea Ecaterina era minoară, pentru-că regulamentul asupra industriilor insalubre chiar, permite întrebuințarea lucrătorilor minori de 14 ani. De altminterlea mașina la care a fost întrebuințată această minoară, și conducerea ei este așa de simplă în cât nu se cere vre-o cunoștință specială, sau vre-o abilitate deosebită pentru executarea lucrării fără pericol pentru lucrătoare ; Singurul lucru ce se cere este executarea instrucțiilor patronului ;

Că dar urmează a se respinge acțiunea intentată de Grigoriu ;

Avînd în vedere însă în acelaș timp că Ioseck atât personal cât și prin avocatul său a declarat că are asigurări la societatea Patria lucrătorii săi în contra accidentelor de asemenea natură și că pe baza acestor asigurări se cuvine minoarei Ecaterina Grigoriu o despăgubire de 500 lei pe care este gata a 'i-o plăti ;

Pentru aceste motive, Curtea, admite apelul făcut de Ioseck, etc.

(s) E. G. Economu, M. Beștelei, I. Bastache.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI DOLJ, Secția I

Audiența de la 2 Martie 1900

Președenția D-lui M. MĂINESCU, Prim-Președinte

Iosef Igiroșeanu cu Ministerul de finance.

Act simulat. — Probă testimonială. — Acțiune pauliană. -- (Art. 975 C. civ.).

Este inadmisibilă dovada cu martori când e vorba de atacarea unui act ca fiind simulat, dacă valoarea celui act trece de 150 lei. Singurul recurs al creditorilor într'un asemenea cas este de a intenta acțiunea pauliană conform art. 975 C. civ., dar în acest cas trebuie pe lângă fraudă să dovedească și prejudiciul.

Tribunalul,

Asupra apelului făcut de Iosef Igiroșeanu, contra încheerii administrațiunei financiare Dolj No. 16188 din 15 Septembrie 1899, prin care i se respinge contestațiunea făcută de dînsul la urmărirea porumbului după moșia Moțăței, parte proprietatea d-lui Dimitrie I. Gheorghidi și parte arendată de acesta de la cei-l'alți coproprietari, urmărire făcută de Stat pentru plata sumei de 8662 lei, banii 30, datorită de Dimitrie I. Gheorghidi pentru amendă (5000 lei), pentru foncieră (3662 lei) și pentru decimii, etc. ;

Avînd în vedere că urmărirea fîscului datează de la 13 August 1899, iar contestatorul probează prin act autentic că a cumpărat acel porumb, încă în picioare, cu 27000 lei la 29 Iulie același an ; că la precedentă înfățișare s'a cerut de Stat a se proba cu martori că această vînzare este simulată și această dovadă a fost admisă ; că astă-zî martorii au fost ascultați ; că Statul cere înlăturarea vînzării ca nulă întru cât e simulată și deci respingerea apelului și contestațiunei ; că simulațiunea o deduce : 1) din împrejurarea că în actul de vînzare s'a arătat un preț mai mare de cât valoarea reală, care valoare e determinată prin vînzarea aceleiași porumb, făcută îndată cu prețul de 15250 lei lui Matei Z. Ioanidi, care în același timp a și luat moșia Moțăței în arendă de la moștenitorii lui I. Gheorghidi ; 2) din rudenia apropiată a celor doi contractanți cari sunt cumnați ; 3) din arătarea perceptorului fîscal I. Pompilian, căruia Dimitrie I. Gheorghidi 'i-a declarat că el va ști cum să sustragă oricărei urmăririi porumbul său : nu va avea de cât să'l vîndă unei rude apropiate ; 4) în fine, din circumstanța

că, în urma cumpărării și atunci când apelantul știa că porumbul care îl cumpăraseră cu 27000 lei nu valoarea de cât 15250 lei, cu cât îl vindea lui Matei Z. Ioanidi, cu toată această pierdere el consimțea de a da 6000 lei comostenitorilor săi, pentru a recunoaște de bună vînzarea care voiau s'o atace ca creditorii ai lui Dimitrie Gheorghiadi. Darea acestei sume, inexplicabilă, dacă vînzarea ar fi fost serioasă se explică foarte ușor în ipoteza contrarie; că apelantul susține că vînzarea a fost serioasă; că parte din preț, 9000 lei, avea să primească drept arendă de la Dimitrie I. Gheorghiadi, căruia îi arendase partea soției sale din moșia Moțăței; că i-a mai răspuns 2000 lei și pentru rest i-a subscris polițe; că dacă s'a înșelat în aprecierea sa dând un preț mai mare pentru porumb de cât făcea, nu e un cuvînt că cumpărarea nu a avut loc, mai cu seamă că nimic nu l'împiedica de a cumpăra cu un preț mai mic; că el s'a informat dacă Statul e asigurat pentru sumele ce putea avea a primi și numai după ce i s'a răspuns că el a urmărit 200 chile grâu, pe care Dimitrie Gheorghiadi a parvenit de a l' sustrage urmăririi, a contractat; că această din urmă alegațiune o probează cu certificatul percepției circ. Moțăței No. 493 din 27 Decembrie 1899;

Avînd în vedere că părțile litigante nu au pus cestiunea pe adevăratul teren juridic, întru cât par a admite ca o cauză de nulitate a convențiunilor, fie pentru părțile contractante, fie pentru moștenitorii săi creditorii lor chirografari, simpla simulațiune neînsoțită de nici o altă condițiune;

Considerînd că este esact că simulațiunea neînsoțită de nici o fraudă sau altă condițiune este o cauză de nulitate a convențiunilor chiar pentru creditorii chirografari, afară numai dacă părțile de altmîntrelea capabile de a da și de a primi, n'au înțeles a ascunde sub actul simulat o donațiune; că însă atunci creditorii chirografari intentă acțiunea în numele debitorului lor, și astfel fiind, nu pot avea mai multe drepturi de cât dînsii; că prin urmare, ei nu pot proba simulațiunea, când obiectul litigiului e superior sumei de 150 lei, prin martori și presumpțiuni; că singura excepțiune la această regulă, este cazul în care debitorul a ascuns sub un act valabil un act anulabil, în scop de a comite o fraudă la lege, cum atunci când a făcut cu un terțiu, incapabil de a primi cu titlu gratuit de la dînsul, o vînzare pentru a deghiza o donațiune, căci fraudă la lege se poate dovedi prin orîce probe; că de aci urmează că Tribunalul admitînd la precedentă înfățișare proba testimonială într'o materie mai mare de cât sus citata sumă, fără a se specifica că Statul se presintă în numele debitorului său Dimitrie Gheorghiadi, și fără să fie în cestiune o fraudă la lege, în realitate Tribunalul a trebuit să considere că Statul intentă acțiunea în numele său propriu; că această acțiune nu poate fi de cât acțiunea din art. 975, adică acțiunea pauliană; că prin această acțiune se pot ataca atât actele reale cât și cele simulate sau inexistente; că însă creditorii trebuie să dovedească, între altele, atât fraudă debitorului și a complicei lui, în cas de a fi actul cu titlu oneros, care fraudă consistă în cunoștința că actul atacat determină insolvabilitatea

sau o mărește, cât și prejudiciul creditorului care rezultă din insolvabilitatea debitorului; că dovada vicleniei se poate face într'un atare cas chiar cu martori și presumpțiuni, după cum s'a și admis de Tribunal ori-cât de însemnat ar fi litigiul; că de aci urmează că, atunci când un creditor atacă un act ca simulat în numele său propriu, nu va câștiga în pretențiunea sa probând numai simulațiunea; el e ținut să dovedească și viclenia și prejudiciul cauzat;

Considerînd că, în speță, rezultă din certificatul percepției produs de apelant, că în momentul când s'a făcut vînzarea el era de bună credință, adică nu numai că nu știa că Dimitrie Gheorghiadi devine insolvabil prin acea vînzare, dar credea chiar că Statul e asigurat prin urmărirea ce făcuse asupra a 200 chile grâu; că în afară de aceasta departe de a se fi probat, nici nu s'a invocat de Stat că vînzarea a determinat sau mărit insolvabilitatea debitorului său;

Considerînd că vînzarea porumbului fiind valabilă și anterioară, după cum reese dintr'un act autentic, urmăririi Statului, aceasta a urmărit bunuri cari nu mai aparțineau debitorului său;

Considerînd că întru cât apelul cată a se admite, trebuie a se ordona restituirea sumei depusă de apelant cu recipisa consemnațiunei Nr. 16575 din 1899, adică suma de lei 7500 numerar, consemnată pentru a se scoate de sub sechestru porumbul urmărit.

Pentru aceste motive, admite apelul, etc.

(ss) M. Mănescu, I. Coandă

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ

TRIBUNALUL CORECȚIONAL DIN BAR-SUR-SEINE

Audiența de la 9 Februarie 1899

Președenția D-lui FOURGEAUD, Președinte

H... et F... cu Minist. Public

Adulteriu.— Proba acestui fapt.— Aprceierea judecătorilor fondului.— Divorț.— Transcrierea hotărîreii.— Efectele transcrierei.— Existența legăturii căsătoriei și a datoriei de credință până la transcrierea hotărîreii de divorț.

I. Pentru ca adulterul să fie probat nu se cere ca flagrantul delict să fie constatat, conform dispozițiilor art. 41 din Codul de Pr. pen. (40 C. rom.) în momentul când faptul se comite sau s'a comis de curînd, ci este de ajuns ca femeia și complicele ei să fi fost văduți sau auditi în împrejurări care permit de a afirma că adulterul este consumat.

II. Aprecierea faptelor care constituiesc flagrantul delict intră în puterea suverană de apreciere a tribunalelor.

III. Legătura căsătoriei nu încetează, în privința drepturilor și datorțiilor dintre soți, de cât din ziua în care divorțul este definitiv și irevocabil, adică din

diua în care hotărîrea care l'a pronunțat a fost transcrisă în registrele actelor stărei civile.

Prin urmare, până la transcrierea hotărîrei de divorț, soții fiind căsătoriți, pot fi urmăriți și condamnați pentru adulteriu din cauza faptelor comise în urma hotărîrei care pronunță divorțul.

Tribunalul,

Considerând că d-na H... și d-l F... au fast dați judecăței pentru adulteriu;— Considerând că nu este necesar ca flagrantul delict să fie constatat conform dispozițiilor art. 41 din Codul de Pr. pen. (40 C. Pr. pen. rom.), în momentul când faptul se comite sau s'a comis de curînd; că este suficient ca femeia și complicele să fi fost văduți sau audiți în oare care împrejurări, care permit de a afirma că adulterul este consumat;— Considerând că aprecierea faptelor care constituiesc flagrantul delict intră în puterea suverană de apreciere a tribunalelor;— Considerând că, în urma unei denunțări formale a d-lui H..., judecătorul de pace din Chaource a fost delegat spre a constata flagrantul delict de adulteriu;— Considerând că atât din procesul verbal încheiat la 24 Ianuar 1899 cât și din depunerea jandarmului Bourgeois, care a asistat la întocmirea lui, se constată că mai bine de un sfert de oră s'a strecurat între somațiile făcute lui F... de a deschide ușa și momentul când judecătorul de pace a putut să intre în odaia acestuia din urmă;— Că în acest interval de timp, jandarmul Bourgeois, care se suise pe o scară așezată la gura unui pod, a audiat o persoană umblînd prin pod și a vădut-o tupilînduse într'un pat ce era acolo;— Considerând că de și judecătorul de pace, când a intrat în odaia lui F..., n'a găsit acolo pe femeia H..., totuși el a constatat că în acea odaie era un singur pat în care se vedea că două persoane fusese culcate cu câteva momente mai înainte; că o porțiță situată la doi metri de asupra unei mese, într'un colț, făcea accesibilă intrarea în pod;

Că câteva momente mai târziu, femeia H... a fost găsită în pod, culcată într'un pat cu deservîșire răce, și că din examinarea cerșavurilor care nu formau încă nici o îndoitură, s'a putut vedea că femeia se culcase chiar atunci în susțitul pat;— Considerând că toate aceste împrejurări sunt suficiente pentru a forma convingerea tribunalului că flagrantul delict de adulter a existat;— Considerând că soțul d-nei H.... își menține plîngerea sa;

Considerând că prevenita, care neagă existența delictului de adulter, susține că, în orice caz, divorțul fiind definitiv pronunțat între dînsa și bărbatul ei prin decizia Curței din 16 Fevr. 1898, ea n'a știut că această decizie n'a fost comunicată și transcrisă; că hotărîrea care a admis divorțul producîndu-și efectele sale între soți din ziua pronunțării ei, ea nu era căsătorită și deci nu i se poate imputa delictul de adulteriu;— Considerând însă că dacă art. 252 din C. C. dispune, în ultimul său paragraf, că hotărîrea de divorț, transcrisă în mod valid, își produce efectele sale între soți din ziua cererii în judecată, legiuitorul n'a înțeles a vorbi de cât de raporturile bănești dintre soți, fără a aduce

vre-o modificare drepturilor și datoriilor ale soților, cât timp căsătoria subsistă încă;— Considerând că legătura căsătoriei nu poate să înceteze de cât din ziua în care divorțul este definitiv și irevocabil, adică din ziua transcrierii în registrele stărei civile; că nici o îndoială nu poate să existe în această privință, față cu art. 296 (278 C. rom.), după care, femeia despărțită nu va putea trece în a doua căsătorie de cât după 10 luni de când divorțul a devenit definitiv; că divorțul, după legea din 18 Aprilie 1886, nu devine definitiv de cât prin transcrierea hotărîrei sau deciziei care l'a pronunțat, fiindcă dacă această formalitate nu se îndeplinește în termen de două luni, despărțenia se consideră ca nulă și neavenită (art. 252, § 4);— Considerând că această interpretare rezultă și din art. 244, *in fine*, care dispune că dacă femeia s'a sèvresit din viață între momentul în care divorțul a fost admis și acel în care hotărîrea a devenit irevocabilă prin transcrierea ei în registrele stărei civile, acțiunea în despărțenie este stinsă; că ast-fel este evident că, în privința desfacerei legăturii conjugale, divorțul își produce efectele sale din momentul în care el a devenit definitiv și irevocabil;— Considerând că decizia care a admis divorțul în favoarea femeii H..., n'a fost nici comunicată, nici transcrisă; că prevenita era căsătorită în momentul când a comis delictul;— Considerând, în drept, că deși delictul există, totuși împrejurările de fapt și mai cu samă părăsirea femeii H... de către bărbatul său precum și lăsarea ei fără nici un mijloc de existență permit trib. d'a face într-o măsură largă aplicarea împrejurărilor ușurătoare;

Pentru aceste motive;— Condamna pe femeia H.... la 16 lei amendă, iar pe F.... la 30 lei amendă, etc.

(Din Sirey 1899. 2. p. 285).

Observațiune.— Chestiunea de a se ști dacă datoria de credință subsistă pentru soți, cu sancțiunea sa penală, până la transcrierea hotărîrei de divorț, este controversată în Franța; însă atât doctrina cât și jurisprudența se pronunță generalmente în sensul admis de tribunalul din Bar sur-Seine. Veți în acest sens: Trib. Paris. *Pand. Périod.*, 99. 2. 143. Sirey, 99. 2. 84. *Pand. fr. Répert.*, V^o *Divorce*, 2553 urm. Beudant, *Cours de dr. civ. fr.*, II, p. 59 urm. și p. 81. Carpentier, *Divorce et Séparation de corps*, II, 3287-3289 urm., 3501, etc. — *Contrà*. C. Limoges și concluziile substitutului Daniau. Sirey, 89. 2. 129. D. P. 89. 2. 40. *Pand. Périod.*, 89. 2. 6. Trib. Versailles, Sirey, 90. 2. 95.

La noi, această chestiune n'a suferit nici o dată vre-o îndoială, pentru că căsătoria nu este desfăcută de cât prin transcrierea hotărîrei în registrele stărei civile (art. 246, 248, 276 C. c.). Veți D. Alexandresco, *Dreptul civil român*, I, partea I, p. 94.